

Israëls wettelijke zelfverdediging tegen Iran – implicaties voor het Belgisch beleid

Factsheet nr. 1

Beweringen dat Israël en zijn bondgenoten een “illegale aanvalsoorlog” tegen Iran zijn begonnen, doen zowel de feiten als het internationaal te kort. Israëls aanvallen maken deel uit van de **wettelijke zelfverdediging** in een gewapend conflict dat voortduurt. België's sterke gehechtheid aan de op regels gebaseerde internationale orde is een troef, maar recente ministeriële verklaringen kunnen mogelijk leiden tot een verkeerde toepassing van belangrijke gerechtelijke beginselen.

Juridische grondslag voor Israëls optreden

1. Voortdurend internationaal gewapend conflict

- Iran voert al decennialang een campagne tegen Israël via **directe ballistische raket- en droneaanvallen** op burgers en via zijn proxies. (Hamas, Hezbollah en de Houthis).
- Iran ondersteunde en stuurde het bloedbad van 7 oktober 2023 aan en blijft wapens en operationele begeleiding leveren aan deze **proxies**.

2. Inherent recht op zelfverdediging (artikel 51 VN-Handvest)

- Artikel 51 van het VN-Handvest erkent het inherente recht op individuele of collectieve zelfverdediging **na een gewapende aanval**.
- Voorafgaande toestemming van de VN-Veiligheidsraad is niet vereist. De Verenigde Staten treden op in **collectieve zelfverdediging** van Israël en in eigen naam. Beide landen hebben de VN-Veiligheidsraad op de hoogte gebracht.

3. Anticiperende zelfverdediging tegen een dreigend gevaar

- Het nucleaire programma van Iran met uranium verrijkt tot 60% in ondergrondse installaties gepaard gaande met **expliciete dreigingen om Israël te vernietigen**, voldoet aan de gewoonterechterlijke Caroline-toets voor anticiperende zelfverdediging.
- Inlichtingen wijzen erop dat Irans opschaal tijd naar bruikbare wapens met **splijtbaar materiaal** slechts 1 à 2 weken bedraagt. Staten zijn niet verplicht te wachten op een nucleaire eerste aanval alvorens te handelen.

4. Irans onwettig gebruik van wapens tegen de burgerdoelen & Israëls wettelijke respons

- Iran heeft herhaaldelijk verboden clustermunition gebruikt, **willekeurig gericht op burgerlijke doelwitten**. Israëls gerichte aanvallen op IRGC-bases, raketinstallaties en nucleaire sites zijn dan terecht en legaal.
- Ze voldoen aan de *jus in bello*-vereisten van noodzakelijkheid, **proportionaliteit**, voorzorg en onderscheid, inclusief voorafgaande evacuatiewaarschuwingen om burgerslachtoffers tot een minimum te beperken.

Belgisch standpunt en risico's

Het standpunt ingenomen door Minister Prévot **negeert bewust** het startpunt van deze oorlog op 7/10/2023, namelijk het door Iran gefinancierde en gesteunde Hamas dat geweld, verkrachting, foltering en moord op Israëliërs heeft uitgevoerd. Deze dubbelzinnige houding ontnemt het legale karakter van de Israëlische zelfverdedigingsoperaties en **ondermijnt** daarmee de bescherming die zelfverdediging biedt en die in het VN-Handvest is verankerd. Een dergelijke houding kan de Europese veiligheid verzwakken, terrorisme aanmoedigen en **extremisme verergeren**.

Aanbevelingen voor Belgische beleidsmakers

Belgische beleidsmakers dienen:

- Israëls recht te bevestigen om existentiële dreigingen te neutraliseren;
- Sancties tegen Iran, Hezbollah en de Houthis voorrang te geven;
- Maatregelen te treffen om de Iraanse invloed in te dijken en de strijd tegen extremisme te versterken.